IT-TLETIN HADD MATUL IS-SENA (2020) L-IMHABBA LEJN IL-PROXXMU HIJA S-SLIEM TAD-DINJA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 24 October 2020

Din hija il-Liturgija tat-Tletin Hadd matul is-sena (2020) bi hsibijiet min Joe Rapa.

L-Istorja tad-dinja hija l-istorja
tar-relazzjoni ta’ bejn in-nies li g'exu fuq din il-pjaneta. Kull meta l-bnedmin g'exu f’ambjent san u
daqu l-pa i, dan se'' g'ax kellhom relazzjoni tajba bejniethom, g'enu lil
xulxin, fer'u flimkien, bkew flimkien, qasmu ikilhom flimkien, issograw
'ajjithom g'al xulxin, 'admu, qattg'u l-'in, batew flimkien; g'amlu l-festi
flimkien. Mhux ta’ b’xejn li s-Salm
jg'id: “Araw kemm hi
sabi'a, kemm hija 'a!a 'elwa l-im'abba ta’ bejn l-a'wa! Araw kemm hi sabi'a, kemm hija 'a!a 'elwa li
l-a'wa jg'ammru flimkien!... (S. 133, 1). Qalb Alla tifra' meta tara l-bnedmin i'ossuhom sewwa ma’
xulxin ming'ajr imrar f’qalbhom, g'ira, qrusa jew mibeg'da. Din tkun !enna fuq
l-art! Mhux l-invenzjonijiet,
il-kumdità, l-avanzi f’kull qasam, mhux dawn, lanqas l-g'ana, li jibnu l-!enna
hawn, imma l-pa i s'i'a ta’ bejn l-a'wa meta “a'wa” huwa kul'add.

Imma l-verità sikwit hi l-kontra ta’ dan. It-tra!edja tal-bniedem se''et fil-!enesi
tal-Istorja mqallba tieg'u meta fil- nien ix-xewwiex sieket xettel kelmiet
f’mo'' il-Mara. Hu resaq lejha mkebbeb
ma’ si!ra, kwa|i nvi|ibbli mitluf f’kulur iz-zokk; jitkag'we!, ji||er|aq,
b’'oss senswali, ma!iku, li jippnotizzak.
Hu b'al tefa’ fiha l-isperma tal-Gidba u Hi tqalet u tat il-frott li hu
l-Mewt. Fil-bniedem beda jg'ammar
id-Dnub, li hu s-suspett dwar l-Im'abba ta’ Alla. “Tassew li Alla qalilkom: ‘La tiklux
mis-si!ar kollha tal-!nien?... U le ma tmutux!
Imma Alla jaf li dakinhar li
tieklu minnu jinfet'u g'ajnejkom u ssiru b'al allat.” (en. 3, 1w).
Ji!ifieri ssiru b'alu... Il-bniedem
beda issa ma jafx x’ja'seb dwar Alla. Hu
M'abba jew rival? Jinsab hemm, jew
kollox kumbinazzjoni, xorti tajba jew 'a|ina?

Dan hu l-fla!ell tal-bniedem g'ax malli nqata’

mi - ertezza dwar Alla, hu da'al fl-insigurtà, fil-bi|a’, beda jara l-Mewt
madwaru g'ax issa m’g'adux iktar parti mill-Im'abba li hi l-&ajja. Beda ja'seb g'al rasu g'ax issa qed i'ossu wa'du. Beda jinduna li kapa i jasal g'al
kollox jekk tmisslu lil 'ajtu, jekk theddu, jekk tisraqlu ser'an il-mo''. U dan is-ser'an il-mo'' insteraq mill-ewwel u
Adam jitradixxi lil martu mal-ewwel kelma li jlissen wara d-dnub meta wa''al fiha
li kienet hi li 'ajritu biex waqa’ fejn waqa’.
Imbotta lilha ’l quddiem biex t'allas hi. G'abet l-Im'abba. Sparixxiet l-g'aqda, l-armonija. Minn issa ’l quddiem l-affetti tal-bnedmin
bejniethom ikunu mibnija fuq jekk tog'!obnix, fuq jekk tibninix, jekk tg'tinix
pja ir, fuq jekk tkunx kif nixtieqek jien.
Din hija ri etta g'all-inkwiet u g'ad-dmug' u naraw kif ftit wara,
il-kbir li wildet Eva, joqtol lil 'u' g'ax g'er g'alih, g'ax 'assu mhedded minnu.

Qalb il-bniedem t'assret g'ax issa hi feruta. Il-qalb hi kollox. Inutli lill-bniedem tag'millu li!ijiet. L-ewwel tribujiet li tnisslu, malajr indunaw
li jekk ma jkunx hemm li!ijiet li
jikkonrollaw lill-bniedem, is-so jetà tinqered.
Kollha kellhom xi sett ta’ li!ijiet, anke l-iktar nies primittivi. Imma x’jiswew il-li!ijiet jekk lill-bniedem
ma tbe||g'ux bil-kastig? G'aliex trid
tbe||g'u lill-bniedem biex joqg'od
kwiet? G'ax il-problema hi
l-qalb. Fl-G'eden, qalb il-bniedem
intilfet u ma hemmx tama g'alih, Li!i u mhux Li!i, jekk ma tfejjaqlux
qalbu. Hi l-ferita fil-qalb li minnha
jinsab 'iere! il-gass velenu| li qed
jeqred id-dinja.

Alla bag'at lil Ibnu fid-dinja mhux biex jikkmanda,
jordna, jag'mar lil kul'add biex i'obbu lil xulxin. Ma kienx hemm b|onn li ji!u Hu g'al dan g'ax
qablu !ie Mosè u falla g'ax, kif ig'id San Pawl, bil-Li!i ma jsalva 'add g'ax
il-Li!i Alla tahielna mhux biex issalvana biha g'ax 'add ma jista’ jobdiha,
imma biex turina x’inhi l-Qdusija, x’inhi l-&ajja.   ie Kristu, il-Wa'dieni li g'ex il-Li!i g'ax
kien il-Wa'dieni li qalbu ma kinitx feruta bid-Dnub, u !ie biex jid'ol hemm,
fil-qalb ta’ kull wie'ed minnha, biex ifejqilna l-!er'a li minnha tnixxi u
tin'ela l-&ajja.

L-Im'abba li kienet mi 'uda mill-ewwel bnedmin, !iet
fid-dinja tfittex lil dawk li M'abba ma kinux jafu x’inhi. Il-bniedem stag'!eb meta ra lill-Im'abba
tinag'ta g'all-Mewt bi tpattija g'ad-dnubiet tal-g'edewwa tag'ha, biex l-ilpup
jieklu l-&aruf u jibqg'u 'ajjin waqt li jmut Hu. Din hi l-Im'abba, u barra minnha m’hemmx
Im'abba o'ra. Din hi l-&ajja u barra
minnha m’hemmx &ajja o'ra. Flok Im'abba
g'andna affetti u flok &ajja g'andna e|istenza !errejja lejn il-Mewt.

Meta xandar id-Diskors tal-Muntanja, Kristu kien qed
jag'tina ritratt tad-dixxiplu li jemmen fiH.
Ma !iex biex jag'tina li!ijiet !odda.
 wanni l-Evan!elista
jg'idilna li: “Alla ta l-Li!i permess

ta’ Mosè imma l-Grazzja u l-Verità se''ew permezz ta’ esù Kristu.” (w. 1, 17). B’Ibnu, nirtu l-Grazzja
li tag'milna nies !odda, nies imwellda mill-!did, &olqien !did li jmur lura
lejn l-ori!ini, il-genesi. Jekk fil-bidu
da'al id-dubju u tgerrxet l-Im'abba, issa min jemmen fl-Opra tal-G'id tal-Iben,
jesperjenzja r-ritorn lura lejn il-&ajja ta’ Dejjem, il-&ajja-Dejjem, li tilfu
l-ewwel !enituri.

F’ esù Kristu naraw l-Im'abba li 'alqet kollox u
nindunaw, (oh x’Indiema 'elwa!), kemm konna mi|erabbli ming'ajr Im'abbtu. Bi kliem misterju| Hu qal: “Meta nintrefa’ ’l fuq mill-art, jiena
ni!bed il-bnedmin kollha lejja.” (w.
12, 32). Min i'ares, bi Grazzja, min
i'ares b’g'ajnejn imdawla lejn Wi   Kristu fuq is-Salib, u jara hemm dak li
ntilef fil- nien, allura jse'' fih dak li l-Profeta {akkarija kien 'abbar 'ames
mitt sena qabel. Hu kien ra fi - par
mudlam tal-futur xi 'a!a tal-g'a!eb li kellha ti!ri. Hu qal: “Huma j'arsu lejn dak li jkunu nifdu,
u jibkuh b'al wie'ed li jibki lil ibnu l-wa'dieni, u jokorbu g'alih b'al min
jokrob g'al ibnu l-kbir!” ({ak. 12, 10).

Huma n-nies li jaraw din “il-Qalba tal- miel li ssalva
d-dinja”, kif isej'ilha Dostoevsky, li jibdew i'obbu lill-proxxmu g'ax il-!er'a
tal-gidma ta’ Satana tkun fieqet.
Fil-Van!elu, l-Fari|ej riedu jilag'bu lil Kristu meta staqsewH liema hu
l-ikbar kmandament. Mistoqsija
banali. Anke t-tfal kienu jg'idulek
bl-amment l-istqarrija tal-Fidi udajka: “Isma’,
o I|rael: Alla tag'na l-Mulej, il-Mulej wa'du.
&obb, mela, lill-Mulej, Alla tieg'ek, b’qalbek kollha, b’ru'ek kollha u
b’sa''tek kollha, u l-proxxmu tieg'ek b'alek innfsek.” (Dewt. 6, 4-5). L-a''ar fra|i dwar l-Im'abba tal-proxxmu, I|rael |iedha iktar tard meta g'araf iktar ar it-tifsir tal-Li!i.

Imma !enerazzjonijiet ta’ rabbini g'orrief kienu qattg'u
n-nokkli mal-!nub ta’ rashom jit'assbu u jargumentaw fuq min kien il-proxxmu?
G'alhekk il-Fari|ew qabe| malajr malajr, g'ax 'aseb li kien po!!a lil esù dahru mal-'ajt: “U
l-proxxmu tieg'i min hu?” (Lq. 10, 29). Kien hemm min
ja'seb li kien dawk ta’ !ewwa. O'rajn li
kienu dawk in-nies li inti taf fil-belt tieg'ek. O'rajn li kienu dawk li g'amlulek
il-!id. Jer!a’ o'rajn kienu jg'idu li
l-proxxmu huma n-nies ta’ !ensek. U
Kristu jfarrak l-argumenti kollha bil-parabbola tas-“Samaritan it-Tajjeb”. Il-proxxmu hu l-g'adu tieg'ek, li jista’ jkun
!o darek stess. Il-proxxmu hu kull min
jheddek, idejqek, i!ag'lek tbati, itellag'lek is-s'ab li jg'attilek ix-xemx.

Issa quddiem dan kollu, l-iktar servizz ikra' u 'a|in li
nistg'u nag'mlu lil Kristu hu li llibsuH il-libsa tqila tal-Li!i u ng'idu li hu
qal 'obb lill-g'adu, inkella ma tkunx Nisrani u tmur l-infern! Din x’A'bar Tajba hi? Ma obdewx lil Mosè, li qatt ma qal lil-Lhud

biex i'obbu lill-g'adu, se jobdu lil Kristu li hu erba’ darbiet itqal?

Dawn l-affarijiet jag'mluhom dawk li jitwieldu mill-!did
bil-Fidi fil-merti ta’ Kristu. Hu biss
g'ex il-Li!i kollha mi!bura fix-Shemà. U
ng'ixu x-Shemà jekk ikollna lilU g'ax jekk ma nfiqux mill-egoi|mi li twelidna
bihom, dan kollu hu g'oli wisq g'alina.
San Pawl jifra' fil-Qari tal-lum meta sema’ li dawk li hu kkonverta
!ewwa t-Tessalonika, kienu nies li fiequ fi Kristu u kienu qed jin'abbu
bejniethom u j'obbu anke lil dawk li kienu jippersegwitawhom. Kienu skoprew li Kristu tassew li hu l-blata
tal-bniedem kif jistqarr Salm17.

I'obb min jaf l-u!ig' f’qalb l-g'adu tieg'u. Kif qal xi 'add: “Kif tista’ t'obbni, jekk ma
tafx x’inhu dak li qed jifnili qalbi?”
Mhux li kien li l-Mlej jag'tina g'ajnejn !odda biex naraw l-u!ig'
tal-proxxmu u n'ennu g'alih.

Il-Litur!ija tal-Kelma tal-lum:

Qari I

Jekk ta'qru l-armla u l-iltim,
il-qilla tieg'i tixg'el g'alikom.

E| 22, 20-26

Qari
mill-Ktieb tal-E|odu

Dan jg'id il-Mulej:

“La ta'qarx il-barrani, u la tg'akksux, g'ax intom ukoll
kontu barranin fl-art tal-E!ittu. La ta'qrux l-armla jew l-iltim, g'ax jekk
ta'qruhom, u huma jsej'uli, jien |gur nismag'ha l-g'ajta tag'hom; u l-qilla
tieg'i tixg'el, neqridkom bix-xabla; u n-nisa tag'kom jormlu u wliedkom jisfaw
iltiema.

Jekk inti tislef lil xi fqir mill-poplu tieg'i, i!!ibx
ru'ek mieg'u b'al wie'ed sellief, u te'odlux img'ax.

Jekk lil g'ajrek te'odlu l-libsa tieg'u b’rahan,
ag'tihielu lura qabel in|ul ix-xemx; g'ax hu dik biss g'andu biex jitg'atta,
dik biss l-g'ata ta’ !ismu; inkella fiex tridu jorqod? G'ax jekk isejja'li,
jiena nisimg'u, g'ax jien 'anin”.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 17 (18),
2-3a.3bc-4.47.51ab

R/. (2): In'obbok,
Mulej, qawwa tieg'i

In'obbok, Mulej, qawwa
tieg'i!

Il-Mulej
blata tieg'i,

fortizza
u 'ellies tieg'i. R/.

Alla
tieg'i, sur tal-kenn tieg'i u tarka tieg'i,

qawwa
tas-salvazzjoni tieg'i u kenn tieg'i!

Insejja'
lill-Mulej, li hu ta’ min ifa''ru,

u nkun me'lus
mill-g'edewwa tieg'i. R/.

&aj
il-Mulej! Imbierek hu, il-blata tieg'i!

Ikun
imfa''ar Alla tas-salvazzjoni tieg'i!

Hu jkabbar ir-reb'
lis-sultan tieg'u,

juri m'abbtu mal-midluk
tieg'u. R/.

Qari II

Intom dortu lejn Alla
mill-idoli, biex taqdu lil Alla u tistennew lil Ibnu.

1 Tess 1, 5c-10

Qari mill-Ewwel Ittra ta’ San Pawl Appostlu
lit-Tessalonkin

&uti, intom tafu kif !ibna ru'na meta
konna fostkom g'all-!id tag'kom. Intom sirtu tixbhu lilna u l-Mulej, billi lqajtu l-kelma fost
'afna ta'bit bil-fer' tal-Ispirtu s-Santu. Hekk intom sirtu mudell g'al dawk
kollha li emmnu fil-Ma edonja u l-Akaja. Mhux biss il-kelma tal-Mulej 'ar!et
minn g'andkom u xterdet fil-Ma edonja u l-Akaja, imma l-fidi li g'andkom f’Alla
xterdet ma’ kullimkien b’mod li a'na ma g'andna g'alfejn ng'idu xejn. Huma
stess jg'idu x’laqg'a kellna g'andkom, u kif dortu lejn Alla u tlaqtu l-idoli
biex taqdu lil Alla 'aj u veru u tistennew !ej mis-sema lil Ibnu, li hu qajjem
mill-imwiet, esù li 'elisna mill-korla li !ejja.

Il-Kelma
tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel
l-Evan!elju

w 14, 23

Hallelujah.
R/. Hallelujah

Jekk
xi 'add i'obbni, i'ares kelmti, jg'id il-Mulej

u
Missieri j'obbu,

u
a'na ni!u u ng'ammru g'andu.

R/.
Hallelujah

Evan!elju

&obb lill-Mulej, Alla
tieg'ek, u lil g'ajrek b'alek nnifsek.

Mt 22, 34-40

Qari mill-Evan!elju
skond San Mattew

F’dak i|-|mien,
il-Fari|ej, meta semg'u kif lis-Saddu ej kien saddilhom 'alqhom, in!abru
madwaru, u wie'ed minnhom, g'aref fil-Li!i, g'amillu din il-mistoqsija biex
i!arrbu: “Mg'allem, liema hu l-kmandament il-kbir, fil-Li!i?”. Qallu esù: ““&obb
lill-Mulej, Alla tieg'ek, b’qalbek kollha, b’ru'ek kollha, u b’mo''ok kollu”.
Dan hu l-kmandament il-kbir u l-ewwel wie'ed. U t-tieni jixbhu: “&obb lil
g'ajrek b'alek innifsek”. Dawn i|-|ew! kmandamenti huma l-qofol tal-Li!i kollha
u tal-Profeti”.

Il-Kelma
tal-Mulej

R/. Tif'ir lilek Kristu